

Odůvodnění

1. OBECNÁ ČÁST

1.1 Název

Nařízení vlády o úpravě náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání vojáků při výkonu vojenské základní nebo náhradní služby a výkonu vojenských cvičení, o úpravě náhrady za ztrátu na platu po skončení neschopnosti výkonu služby nebo při invaliditě vzniklé služebním úrazem nebo nemocí z povolání vojáků z povolání a o úpravě náhrady nákladů na výživu pozůstalých (nařízení o úpravě náhrady poskytované vojákům a pozůstalým).

1.2 Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Předkládaným návrhem se sleduje zvýšení průměrných výdělků poškozených a pozůstalých, které jsou rozhodné pro výpočet náhrady za ztrátu na platu po skončení pracovní neschopnosti a neschopnosti výkonu služby příslušející podle zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon 221/1999 Sb.“). Od 1. července 2016 platí zákon č. 45/2016 Sb., o vojácích v záloze, který nahradil zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů, jehož součástí byla úprava odpovědnosti za škodu a náhrada škody včetně zmocnění k valorizaci průměrných výdělků. V současné době zákon o vojácích v záloze tuto úpravu již neobsahuje a v oblasti náhrady škody odkazuje na zákon 221/1999 Sb., čímž je zajištěna valorizace průměrných výdělků u všech vojáků včetně vojáků v záloze.

Návrh nařízení vlády o úpravě náhrady poskytované vojákům a pozůstalým byl vypracován jako prováděcí právní předpis na základě zmocňovacího ustanovení uvedeného v § 127 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb.

Náhrada za ztrátu na platu po skončení pracovní neschopnosti nebo neschopnosti výkonu služby a náhrada nákladů na výživu pozůstalých příslušející poškozeným a pozůstalým podle branného zákonodárství je založena na principu náhrady skutečné škody. Náhrada za ztrátu na platu přísluší tehdy, nemůže-li poškozený z důvodu služebního úrazu nebo nemoci z povolání vykonávat dosavadní práci nebo službu, nebo ji může vykonávat za ulehčených podmínek, a z tohoto důvodu dosahuje nižšího výdělků, než před vznikem škody. Pro výpočet uvedených náhrad je rozhodný průměrný plat před vznikem škody, do kterého jsou náhrady za ztrátu na platu poškozeným dorovnávány. Při výpočtu se zohledňuje výdělek dosahovaný po služebním úrazu nebo nemoci z povolání a případný invalidní důchod pobíraný z téhož důvodu.

Z důvodu principu výpočtu náhrady za ztrátu na platu po skončení pracovní neschopnosti, neschopnosti výkonu služby a náhrady nákladů na výživu pozůstalých příslušející poškozeným a pozůstalým, kdy jakékoli zvýšení dosahovaného výdělků nebo invalidního důchodu má za následek snížení poskytované náhrady, dochází k reálnému zvýšení pobírané částky u poškozených a pozůstalých, na rozdíl od ostatních pracujících nebo

důchodců, pouze v případě, že je jim na základě nařízení vlády zvýšen průměrný plat, do kterého je předmětná náhrada doplácena. Dojde-li tedy ke zvýšení procentní výměry důchodů a důchod se jejich poživatelům zvýší například o 200 Kč, pak neprovedením valorizace zaměstnanci i fyzické osobě, kteří invalidní důchod pobírají, fakticky žádnou částku neobdrží, neboť o 200 Kč se jim sníží poskytovaná náhrada.

1.3 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Návrh nařízení vlády je v souladu se zmocněním uvedeným v § 127 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., k jehož provedení je vydáno.

1.4 Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Problematika upravená tímto nařízením vlády není upravena právními předpisy Evropské unie, návrh tedy nezpracovává předpisy EU a není s právem EU v rozporu. Ustanovení navrhované právní úpravy nezakládá rozpor s právem Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie ani obecnými právními zásadami práva Evropské unie a je tak s právem EU plně slučitelný.

1.6 Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopady na životní prostředí

Zvýšením průměrného výdělku, který je rozhodný pro výpočet náhrady příslušející poškozeným a pozůstalým, dojde k reálnému zvýšení pobíraných částek stejně tak, jako u ostatních poživatelů důchodů nebo ostatních pracujících.

Nařízením vlády se od 1. ledna 2019 zvýší průměrný výdělek před vznikem škody o 3,4 %, tj. o částku, o kterou bude od 1. ledna 2019 zvýšena procentní výměra důchodů podle nařízení vlády č. 213/2018 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2017, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2019 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2019 a o zvýšení důchodů v roce 2019. Bude-li nařízení vlády vydáno, potom náklady z rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany budou o 256 tis. Kč vyšší, přičemž v návrhu kapitoly rozpočtu Ministerstva obrany na rok 2019 je navrhované zvýšení pokryto.

U poškozených a pozůstalých, kteří mají nárok na náhradu za ztrátu na platu po skončení pracovní neschopnosti nebo neschopnosti výkonu služby a na náhradu nákladů na výživu pozůstalých a současně pobírají invalidní nebo pozůstalostní důchod, dojde k reálnému zvýšení pobíraných částek a budou tudíž postaveni na roveň ostatním důchodcům, kterým se od 1. ledna 2019 zvýší důchod.

Poživatelům důchodů z důvodu služebního úrazu a nemoci z povolání se zvýšení důchodu projeví v reálně pobírané částce. Poškozeným, kteří nepobírají žádný z důchodů, se zvýší reálně pobíraná částka.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na podnikatelské prostředí ani dopady na životní prostředí.

1.7 Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Zákaz diskriminace jako normativní a aplikační zásada je upraven v § 2 odst. 3 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Předkládaný návrh nařízení vlády do principu zákazu diskriminace nezasahuje.

Návrhem nařízení vlády se nemění postavení mužů a žen a návrh má neutrální dopad na jejich rovnost.

1.8 Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí

Návrh nařízení vlády nemá žádné negativní dopady ve vztahu k ochraně osobních údajů a soukromí. Navrhovaná právní úprava nezakládá nové zpracování osobních údajů ani nemění již existující zpracování osobních údajů, rovněž nepředstavuje zvláštní úpravu žádné povinnosti ani oprávnění subjektů osobních údajů.

1.9 Zhodnocení korupčních rizik

V důsledku jednotlivých navrhovaných změn nevznikají korupční rizika.

1.10 Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava není úpravou, která má přímý dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

Zdůvodnění neprovedení hodnocení dopadů regulace (RIA)

Plán legislativních prací vlády na rok 2018 schválený dne 7. února 2018 usnesením vlády č. 91 zahrnuje legislativní úkol vypracovat návrh předmětného nařízení vlády bez požadavku zpracovat RIA.

2. Zvláštní část

K § 1

Navrhovaná právní úprava stanoví, že průměrný výdělek rozhodný pro výpočet náhrady za ztrátu na výdělku a průměrný služební plat rozhodný pro výpočet náhrady za ztrátu na platu nebo pro výpočet náhrady nákladů na výživu pozůstalých podle § 127 odst. 3

zákona č. 221/1999 Sb., ve znění zákona č. 272/2009 Sb., se zvyšuje o 3,4 %, stejně jako u pracovněprávních předpisů.

Vzhledem k tomu, že náhrada vzniklá vojákovi do 1. prosince 1999 se posuzuje podle pracovněprávních předpisů, je valorizace náhrad zajištěna těmito předpisy. Od 1. prosince 1999 v souvislosti s přijetím nového branného zákonodárství již platí speciální právní úprava v těchto zákonech obsažená. V současné době se vyskytuje cca 88 případů, u nichž je potřeba valorizovat náhrady pro vojáky či pozůstalé po nich. Tato valorizace nezatíží rozpočet Ministerstva obrany (celkové navýšení činí max. 256 000,- Kč) a pro rok 2019 je s uvedenou částkou kalkulováno v rozpisu rozpočtu. Jelikož navrhovaná právní úprava vychází z valorizace prováděné vládou podle pracovněprávních předpisů, jeví se vhodné postupovat obdobně. Navrhovaná právní úprava zohledňuje rozdíl mezi průměrným výdělkem v uplynulém období, jehož výše je závislá na vývoji platové úrovně.

K § 2

Nároky na náhradu vzniklé po 31. prosinci 2018 není důvodné valorizovat, neboť zvýšení průměrných výdělků vychází ze změn platové úrovně vojáků v uplynulém období. K zohlednění zvýšení průměrného výdělku poškozených a pozůstalých, kterým vznikne nárok na náhradu za ztrátu na platu po skončení pracovní neschopnosti nebo neschopnosti výkonu služby a nárok na náhradu nákladů na výživu pozůstalých v průběhu roku 2019, dojde při dalším zvýšení pro rok 2020.

K § 3

Stanoví se, že výpočet se provede bez žádosti vojáka nebo pozůstalých. Zároveň se zvýšení navrhuje provést i v případě, že náhrada poškozeným nepříslušela v důsledku zvýšení invalidního důchodu podle právních předpisů o sociálním zabezpečení nebo důchodovém pojištění.

K § 4

Účinnost předmětné právní úpravy se navrhuje dnem 1. ledna 2019.